

## Kolik och loppfrö(psyllium)

Kolik är ett samlingsnamn på sjukliga tillstånd i hästens bukhåla. Kolik är ett allvarligt tillstånd och kan i det värsta scenariot leda till att hästen avlider.

Inom begreppet kolik finns ett flertal varianter som t ex gaskolik, förstoppning och tarmfellägen av olika slag. De olika formerna har olika bakgrund och förlopp även om symptombilden ofta är densamma. En häst som får kolik bör komma under veterinär behandling snarast. Det mest avgörande för en framgångsrik behandling är att fastställa vilken typ av kolik just den hästen drabbats av. De olika typerna av kolik kan vara olika allvarliga och kräver ofta olika behandlingsåtgärder.

Vid en kolikundersökning gör veterinären en bedömning av hästens allmäntillstånd och väger samman denna med den sjukdomsberättelse som ägaren/vårdaren kan ge. Vid en klinisk undersökning bedöms hästens cirkulation och hydreringsgrad och mha auskultation av buklyd och ev rektalisering och nässvaljsondering söker veterinären fastställa vilken typ av kolik hästen har för att kunna rikta sin terapi(behandling). I de fall möjlighet finns kan även en ultraljudsundersökning bidra med viktig information. I sjukdomsförloppets olika skeden kan det vara svårt att säkert säga vad som felar varför det är viktigt att kontinuerligt och återkommande upprepa undersökningen för att snabbt kunna anpassa behandlingen. I svåra fall kan kirurgi vara enda utvägen.

Vid förstoppningstillstånd riktas behandlingen först för att lösa blockeringen, vilket veterinärens val av åtgärd riktar in sig på, och att samtidigt befria hästen från smärtor och normalisera allmäntillstånd och vätskebalans. För att åstadkomma detta finns flera tillvägagångssätt och mediciner som kan användas och veterinären väljer det som i det enskilda fallet är mest tillämpligt baserat på diagnos, tillgång, status och ev hästens temperament. När förstoppningen lösts och hästens allmäntillstånd normaliserats är det viktigt att minska risken för återfall och identifiera vad som orsakat problemet.

En orsak till förstoppning kan vara ansamling av sand i hästens tarm. Under perioder då det är dåligt med betesgräs i hagar och rastfällor och t ex vid utfodring direkt på marken eller vid bete på sandrika jordar föreligger en ökad risk för att ansamling av sand sker i hästens tarm. Sand följer med gräsrötter och foder och ansamlas på tarmens botten och stör tarmens peristaltik, rörelse, vilket hindrar det normala uttömmandet av tarmingesta. I grava fall kan man se att hästen har rikligt med sand i avföringen men mer vanligt är det att hästarnas avföring är omväxlande mkt lös blandat med helt normal träck eller att hästarna har fast avföring blandat med vattnigt gödselvatten.

Ett enkelt test är att, med en plasthandske på handen plocka lite träck från hästen och vänd denna "ut och in" så att träcken samlas i handsken som i en påse och därefter fylla på med vatten och låta "påsen" hänga en stund. Om det är sand i träcken kommer de "tunga" sandkornen att sedimentera och ansamlas i handskens fingrar.

Sandansamlingar kan även ses vid en röntgenundersökning. Om hästen har stora mängder med sand i tarmen kan man med hjälp av psylliumfrö hjälpa till att rensa ut detta. Stora mängder "loppfrö" ges då med nässvaljsond, av veterinär, direkt ner i hästens mage. När loppfrö fuktas bildas ett segt slem som binder sandkornen och transporterar ut dessa den normala vägen. Då detta är en åtgärd som ökar risken för förstoppning ska detta alltid ske under veterinärt överinseende och i kombination med annan dietisk terapi.

I förebyggande syfte kan man ge hästar som är utsatta för ökad risk för ansamling av sand ett dagligt tillskott av "loppfrö" i den dagliga foderstaten för att förhindra och motverka ansamling av sand i hästens tarm.

**Loppfrö är inget medel för att behandla kolik, "loppfrö" är ett hjälpmedel för att förhindra sandansamling i hästens tarm.**